

Dotazník

Dotazník

- Písomné kladenie odpovedí a získavanie písomných odpovedí
- Najfrekventovanejšia metóda zisťovania údajov
- Hromadné získavanie údajov
- Získanie veľkého množstva informácií pri malej časovej investícii

Výhody dotazníka

- Ľahká a rýchla administrácia
- Značné množstvo respondentov
- Získanie informácií, ktoré nie je možné získať inou technikou
- Údaje je možno plne kvantifikovať
- Anonymita respondentov

Nevýhody dotazníka

- Subjektivita výpovedí
- Šanca, že respondent sa otázke vyhne
- Respondentovi nemusí vyhovovať forma dotazníka
- Nemožnosť dovysvetlenia, ak nie ste administrátorom
- Charakter otázok obmedzuje priestor pre odpoveď
- Možnosť skreslenia odpovedí žiaducim smerom

Základná terminológia

Respondent – osoba, ktorá sa zúčastňuje výskumu

Položky - prvky dotazníka – v opytovacej aj v oznamovacej forme

Administrácia – zadávanie dotazníka

Štruktúra dotazníka

1. Vstupná časť – informácie o autoroch, ciele výskumného šetrenia, význam odpovedí (motivácia), pokyny, ilustratívny príklad
2. Stredná časť – samotné položky – faktografické, tematické. Poradie môže byť nelogické. Začať ľahšími a končiť ťažšími otázkami
3. Koncová časť – poďakovanie

Tvorba položiek

1. Formulácia jasných položiek
2. Užšie zameranie položiek
3. Vyhýbať sa používaniu: „obyčajne, niekedy, niekoľko“
4. Vyhnúť sa dvojitým otázkam. Otázka sa má týkať len jednej veci
5. Klásť len otázky, na ktoré vedia respondenti odpovedať

Tvorba položiek

6. Tvoríť jednoduché otázky
7. Vyhýbať sa záporným výrazom (ak je ich nutne použiť vyznačte zápor boldom)
8. Vyhýbajte sa otázkam, ktoré vzbudzujú predpojatosť

Typy otázok / položiek

1. Uzavreté položky – ponúkajú alternatívne odpovede
 - Zaznačenie jednej alebo viacerých správnych možností
 - Relatívne ľahké vyhodnotenie
 - Frekvencia jednotlivých odpovedí

Dichotomické \leftrightarrow Polytomické

Typy otázok / položiek

2. Otvorené položky – neobmedzujú respondenta, nevnucovanie odpovede
 - Dlhší čas vypracovania
 - Náročné spracovanie
 - Vyhýbanie sa odpovediam

Typy otázok / položiek

3. Polouzavreté – najskôr uzavretá položka
 - Potom vysvetlenie resp. objasnenie prostredníctvom voľnej odpovede

Typy otázok / položiek

4. Škálované položky – zistenie miery vlastnosti javu alebo jeho intenzitu
 - Vyjadrenie určením polohy na škále
 - Škály sú tvorené nepárnym počtom stupňov
 - Obvykle 3, 5, 7 a 9 stupňov – problémy aj pri malom aj pri veľkom počte stupňov

Typy otázok / položiek

Numerické posudzovacie škály – určenie, čo hodnota znamená

Príklad: Určte oblúbenosť vyučovacieho predmetu:

Matematika: 1 2 3 4 5

Anglický jazyk: 1 2 3 4 5

Dve možnosti hodnotenia

Typy otázok / položiek

Intervalové škály – predpoklad kontinua určitého javu

*Príklad: Spolupracujem so svojimi kolegami
vždy – veľmi často – často – občas – nikdy*

Po priradení číselných hodnôt sa dá s nimi ďalej pracovať

Typy otázok / položiek

Bipolárne škály

Príklad:

Hodnotenie vlastností žiaka

svedomitý 1 2 3 4 5 6 7 lajdácky

apatický 1 2 3 4 5 6 7 čulý

pasívny 1 2 3 4 5 6 7 aktívny

Typy otázok / položiek

Bipolárne škály – krajné body tvoria protikladné hodnoty

Dodržovanie určitých zásad

- Používať ten istý slovný druh
- Výraz nemôže byť záporom toho druhého
- Jeden výraz len v jednej škále
- Použiť presný protajšok (druhý výraz)
- Správne bodovania

Typy otázok / položiek

Likertove škály – meranie postojov a názorov

- Skladajú sa z výroku a stupnice
- Na stupnici vyjadruje respondent mieru súhlasu resp. nesúhlasu

Príklad: Mám rád matematiku

Úplne súhlasím – súhlasím – ani súhlasím / ani nesúhlasím – nesúhlasím – úplne nesúhlasím

Typy otázok / položiek

- Neutrálna možnosť môže byť rôzna (neviem, nemám vyhranený názor)
- Bodovanie: najpozitívnejšia – najväčšia hodnota
(úplne súhlasím – 5,....., úplne nesúhlasím - 1)
- Pozitívne aj negatívne formulácie (obrátené bodovanie pri negatívnej)

Dĺžka dotazníka

- Skúmateľ by mal zistiť všetky potrebné údaje
- Kompromis medzi skúmateľom a respondentmi
- Vyplňovanie cca 30 až 45 minút
- Záleží od veku respondentov

Návratnosť

Pri administrácii 3 situácie

1. Skúmateľ rozdá a počká na vyplnenie
2. Skúmateľ rozdá a dotazníky respondenti prinesú alebo pošlú
3. Distribúcia prostredníctvom pošty

Druhá a tretia situácia – uvažovanie o návratnosti

Návratnosť

- Pomer počtu odoslaných k počtu vyplnených (správne vyplnených)
- Vyjadruje sa v percentách
- Teória uvádza – minimálne 75 % návratnosť
- Prax – pokles aj pod 50 %

Problémy pri konštrukcii dotazníka

1. Používanie výskumných otázok v dotazníku – na výskumnú otázku nie je možné odpovedať jednou položkou
2. Používanie sugestívnych otázok – nedokážu nám poskytnúť odpoveď, ktorú hľadáme
3. Dĺžka výskumného nástroja

Problémy pri konštrukcii dotazníka

4. Kladenie bezpredmetných položiek – nemajú význam, týkajú sa inej oblasti
5. Používanie nevhodného jazyka – prispôsobenie sa vekovému zloženiu respondentov